
TEMEL İNFAZ HUKUKU BİLGİSİ

Özet Notlar

Dr. Mustafa Afyonluoglu

Bu dokümanın en güncel şekli, ücretsiz olarak <http://afyonluoglu.org/aof-ders-notlari/> adresinden indirilebilir.

© 2019-2022 Dr Mustafa AFYONLUOĞLU - Dokümandan alıntı yapılması halinde kaynak gösterilmesi zorunludur. Başka bir yerde yayımlanması, web sitesinin referans gösterilmesi ve orijinal şekli üzerinde ekleme, değişiklik ve kesinti yapmamak kaydı ile izne tabi değildir.

© 2019 - 2022 Dr. Mustafa AFYONLUOGLU

Sorumluluk Reddi: Bu dokümanda yer alan bilgiler 2019-2020 Eğitim Döneminde AÖF E-Kampüs'te yayımlanan ders materyalleri, ilgili eğitim videoları ve ilgili mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır. Dokümandaki bilgilerde yer alan olası hata ve eksikliklerden sorumluluk kabul edilmemektedir. Adalet programı sınavlarına hazırlanmada temel kaynak olarak Anadolu Üniversitesi e-Kampüs sisteminde yer alan ders materyalleri esas alınmalıdır.

Bu dokümanın en güncel şekli, ücretsiz olarak <http://afyonluoglu.org/aof-ders-notlari/> adresinden indirilebilir.

Dokümandan alıntı yapılması halinde kaynak gösterilmesi zorunludur.

Başka bir yerde yayımlanması, web sitesinin referans gösterilmesi ve orijinal şekli üzerinde ekleme, değişiklik ve kesinti yapmamak kaydı ile izne tabi değildir.

Son Güncelleme Tarihi: 03.05.2022

AÖF HUK132U Temel İnfaz Hukuku Bilgisi Ders Notları

Hazırlayan: Dr. Mustafa AFYONLUOĞLU

Anadolu Üniversitesi
Açık Öğretim Fakültesi Adalet Programı
ADL102U Temel İnfaz Hukuku Bilgisi Ders Notları

BÖLÜMLER

- Bölüm 1:** İnfaz Hukukunun Temel Kavramları, Cezanın İnfazının Amacı, İnfaz Hukukuna Hakim Olan İlkeler
- Bölüm 2:** Ceza Hukuku Yaptırım Sistemi
- Bölüm 3:** Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazı
- Bölüm 4:** Ceza İnfaz Kurumları Rejimi ve İnfaz İdari Teşkilatı
- Bölüm 5:** Hükümlü ve Tutuklunun Hak ve Yükümlülükleri
- Bölüm 6:** Ceza İnfaz Kurumlarında Güvenlik ve Disiplin
- Bölüm 7:** Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazını Erteleyen ve Erken Sona Erdiren Haller
- Bölüm 8:** Adli Para Cezası ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı

İLGİLİ MEVZUAT (Doğrudan Erişim Adresi: <http://afyonluoglu.org/aof-mevzuat-temelinfaz/>)

Temel Kanunlar

- 2709 sayılı T.C. Anayasası: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5275.pdf>

İlgili Diğer Kanunlar

- 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.1721.pdf>
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>
- 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4301.pdf>
- 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4675.pdf>
- 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4681.pdf>
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5326.pdf>
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>
- 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5402.pdf>
- 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6706.pdf>

İlgili Yönetmelikler

- Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik: <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=8344&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>

- Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Yönetmeliği:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=5027&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16564&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=36118&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=8345&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=39039&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Yönetmeliği:
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/12/20051220-3.htm>
- Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=18525&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=10885&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Suç Eşyası Yönetmeliği:
<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=21470&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>

Diğer Düzenlemeler

- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük:
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/2.5.200610218.pdf>

İlgili Uluslararası Düzenlemeler ve Belgeler

- 1948 tarihli **BM** “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_03.pdf
- 1948 tarihli **BM** “Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_11.pdf
- 1950 tarihli **AB** “İnsan Hakları ve Ana Hürriyetlerin Korunmasına Dair Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/ak/turkce/005_tur.pdf
 - <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf>
 - https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf
- 1951 tarihli **BM** “Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_12.pdf
- 1957 tarihli **BM** “Hükümlülere Muamelede Uyulacak Asgari Standart Kurallar”
- 1957 tarihli **AB** “Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/ak/turkce/024_tur.pdf
- 1959 tarihli **AB** “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/ak/turkce/030_tur.pdf
- 1965 tarihli **BM** “Her Türlü İrk Ayrımcılığının Tasfiye Edilmesine Dair Uluslararası Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_09.pdf
- 1966 tarihli **BM** “Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi” (KSHUS):
https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020093321bm_05.pdf

- 1966 tarihli **BM** “Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_04.pdf
- 1971 tarihli **AB** “Trafik kazalarına Uygulanacak Hukuka Dair Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/lahey/lah19_ing.pdf
- 1979 tarihli **BM** “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_07.pdf
- 1984 tarihli **BM** “İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_10.pdf
- 1985 tarihli **AB** “Hükümlülerin Nakline Dair Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/ak/turkce/112_tur.pdf
- 1987 tarihli **AB** “İşkencenin ve Gayriinsani veya Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/ak/ingilizce/126_ing.pdf
- 1988 tarihli **BM** “Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensipler Bütünü”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_24.pdf
- 1989 tarihli **BM** “KSHUS - Ölüm Cezasının Kaldırılmasına İlişkin İhtiyari 2.Protokol”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_06.pdf
- 1989 tarihli **BM** “Çocuk Hakları Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_08.pdf
- 1990 tarihli **BM** “Tutuklulara Uygulanacak Muameleler İçin Temel İlkeler”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_23.pdf
- 1998 tarihli **BM** “Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensipler Bütünü”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_24.pdf
- 2000 tarihli **BM** “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Dair Sözleşme”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/bm/bm_45.pdf
- 2002 tarihli **AB** “AİHM Önündeki Yargılama Sürecine Katılan Kişilere İlişkin Avrupa Sözleşmesi”:
https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktaraflioz/ak/turkce/161_tur.pdf
- 2011 tarihli **AB** “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Sözleşme (İstanbul Sözleşmesi)”:
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/11/20111129-2.htm>
 - <https://rm.coe.int/1680462545>
- 2020 tarihli **AB** “Avrupa Cezaevi Kuralları”:
<https://rm.coe.int/cm-revision-of-epr-01072020-tr/1680a09978>
- **AB** Avrupa İade Sözleşmesi
- **AB** Ceza Yargılarının Uluslararası Değeri Konusunda Avrupa Sözleşmesi
- **AB** Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi
- **AB** Şartla Mahkum Edilen veya Şartla Salıverilenlerin Gözetimi Konusunda Avrupa Sözleşmesi
- **AB** Bangalor Yargı Etiği İlkeleri: <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/4a92e0cc-e94b-4912-aaf9-5dfc5b885e98.pdf>
- **BM** - Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners:
https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UN_Standard_Minimum_Rules_for_the_Treatment_of_Prisoners.pdf
- **BM** Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules): <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/BangkokRules.aspx>
- **BM** Universal Declaration of Human Rights (İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi):
<https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=trk>
 - <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf>
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İçtihadına İlişkin Rehber:
https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Prisoners_rights_TUR.pdf
- Uluslararası Kurallar: https://iydb.adalet.gov.tr/Resimler/BilgiBankasi/ULUSLARARASI_KURALLAR.pdf

İçindekiler

Kısaltmalar	vi
BÖLÜM 1: İnfaz Hukukunun Temel Kavramları, Cezanın İnfazının Amacı, İnfaz Hukukuna Hakim Olan İlkeler	1
İnfaz Hukukunun Temel Kavramları	1
Cezanın İnfazının Amacı	4
İnfaz Hukukuna Hakim Olan İlkeler	5
BÖLÜM 2: Ceza Hukuku Yaptırım Sistemi	6
Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar	6
Cezanın Nitelikleri, Amacı ve Diğer Yaptırımlardan Farkı	7
Cezanın Belirlenmesi	8
BÖLÜM 3: Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazı	10
Hürriyeti Bağlayıcı Ceza Olarak Hapis Cezası ve Türleri	10
Hapis Cezalarının İnfazı	10
Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımların İnfaz Rejimi	11
Ertelenen Hapis Cezasının İnfazı	11
Hapis Cezasının Özel İnfaz Usulleri	11
Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi	12
BÖLÜM 4: Ceza İnfaz Kurumları Rejimi ve İnfaz İdari Teşkilatı	12
Ceza İnfaz Kurumlarının Ortaya Çıkışı ve Cezaevi Sistemleri	12
Ceza İnfaz Kurumu Türleri	13
İnfaz Kurumları Arasında Geçiş (Nakil)	14
İnfaz Kurumunun İdari Yapısı	14
BÖLÜM 5: Hükümlü ve Tutuklunun Hak ve Yükümlülükleri	16
Hükümlü ve Tutuklu Kavramları	16
Hükümlünün Hakları ve Yükümlülükleri	16
Tutuklunun Hakları ve Yükümlülükleri	18
BÖLÜM 6: Ceza İnfaz Kurumlarında Güvenlik ve Disiplin	18
Ceza İnfaz Kurumlarında Güvenlik ve Arama	18
Ceza İnfaz Kurumlarında Disiplin	18
Disiplin Soruşturmalarında Yetki ve Usul	19
Hükümlülerin Ödüllendirilmesi	21
BÖLÜM 7: Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazını Erteleyen ve Erken Sona Erdiren Haller	21

Hapis Cezasının İnfazının Ertelenmesi	21
Koşullu Salıverilme	22
Denetimli Serbestlik	24
Af	24
BÖLÜM 8: Adli Para Cezası ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı	25
Adli Para Cezası ve Güvenlik Tedbiri Kavramları	25
Adli Para Cezasının İnfaz Usulü	26
Adli Para Cezasının Ödenmemesi ve Sonuçları	26
Güvenlik Tedbirlerinin Türleri, Tayini ve İnfaz Usulü	26

Kısaltmalar

AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
APC	Adli para cezası
AY	Anayasa
CGTİHK	Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇKK	Çocuk Koruma Kanunu
DSKKY	Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Yönetmeliği
ECHR	European Court of Human Rights (AİHM) https://www.echr.coe.int/
KSHC	Kısa süreli hapis cezası
TMK	Terörle Mücadele Kanunu
UN	United Nations (Birleşmiş Milletler)
UNHR	United Nations Human Rights (Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği) https://www.ohchr.org/
ÜTS	Üye Tam Sayısı

Bu özet dokümanı, Anadolu Üniversitesi AÖF Adalet Programı 2021-2022 öğretim yılı ders kitabı (Aralık 2020) ve ilgili mevzuat esas alınarak hazırlanmıştır.

BÖLÜM 1: İnfaz Hukukunun Temel Kavramları, Cezanın İnfazının Amacı, İnfaz Hukukuna Hakim Olan İlkeler

İnfaz Hukukunun Temel Kavramları

İnfaz Hukuku: Mahkeme kararının kesinleşmesi ile cezanın uygulanmasının tamamen son bulmasına kadar, devletle hükümlü arasındaki ilişkiyi (*cezaların ve güvenlik tedbirlerinin, yani yaptırımların yerine getirilmesine ilişkin kuralları*) düzenleyen hukuk dalı

Hukuk:

- Özel Hukuk
- Kamu Hukuku
 - Anayasa hukuk (*İlgili madde: 138*)
 - Ceza hukuku (*Toplumsal düzeni sağlamak ve bireysel çıkarları korumak için bazı davranışları yapma veya bunlardan kaçınma konusunda bireylere verilen emirler (suç tanımları) ve bunlara uymayanlara uygulanacak yaptırımları (yaptırım çeşitleri) düzenleyen hukuk dalı*)
 - Milletlerarası hukuk (*Devletlerin birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen hukuk dalı¹*)
 - Ceza Muhakemesi hukuku (*Kişinin suç işleyip işlemediğinin nasıl belirleneceği, soruşturma ve yargılamanın nasıl yapılacağı, son kararın nasıl verileceği konularını düzenleyen hukuk dalı*)
 - **İnfaz Hukuku** (*Kesin hükümde gösterilen somut cezanın / güvenlik tedbirinin hangi yöntemlerle uygulanacağı düzenlenir. Mahkeme kararının kesinleşmesinden cezanın infazının tamamlanmasına kadar devletle hükümlü arasındaki ilişkiyi düzenleyen hukuk dalıdır*)
 - Derhal Uygulama İlkesi
 - Ülkesellik (mülklik) ilkesi
 - Hukuk devleti ilkesi
 - İnsancılık ilkesi
 - İnsan onuruna saygı ilkesi
 - Kesin hüküm bulunması ilkesi
 - Eşitlik ilkesi
 - İdare Hukuku
 -

Tekerrür: Suçun tekrarlanması (*daha önce işlediği bir suç dolayısıyla hakkında verilen mahkumiyet hükmü kesinleşen kimsenin daha sonra belirli bir süre içerisinde yeni bir suç işlemesi hali, TCK md 58/f-1*)

Mükerrir: Tekrar suç işlemiş kişi

Ceza ilişkisi: Suçun işlenmesiyle fail ile devlet arasında kurulan ilişki

İnfaz ilişkisi: Devletle hükümlü arasında cezanın kesinleşip yerine getirilmesiyle oluşan ilişki

¹ Bu kapsamda, infaz hukukunu ilgilendiren iki veya çok taraflı sözleşmeler kapsamındaki öngörülen kurallar iç hukuka yansıtılırken infaz hukuku ile yakın ilişki gündeme gelir

Derhal Uygulanma: Yürürlüğe giren bir yasanın, o andan itibaren yürürlükte bulunduğu süre içerisinde tüm eylem ve olaylar bakımından geçerli olması

Derhal Uygulama İlkesi:

- Yeni yasa ancak yürürlüğe girdikten sonraki işlemlere uygulanır, geçmişe yürümez, eski yasa zamanında yapılmış işlemler geçerli kalır
- Yeni yasanın lehte veya aleyhte olması bakımından farklı bir uygulama yapılmaz (*Ceza hukukunda ise suçun işlendiği tarihteki yasa uygulanır, lehte olan yasanın geçmişe yürümesi, aleyhte olan yasanın ise geçmişe yürümemesi kabul edilmiştir. İnfaz hukukunda bu ilke geçerli değildir*) **İnfaz hukukunda suçun işlendiği değil, işlemin yapılacağı, infazın yerine getirileceği tarihteki yasa esas alınır.**
- Yürürlükteki yasaya uygun olarak bir kez yapılmış işlemler, sonradan yasa değişse de, geçersiz olmaz.
- Önceki yasaya göre henüz yapılmamış işlemler, artık yeni yasaya göre yapılır.
- **İstisnalar: (TCK md 7/3)**
 - Hapis cezasının ertelenmesi (*belli süreli hapis cezalarının infaz edilmemesine mahkemece belli koşullarla karar verilmesi*)
 - Koşullu salıverilme (*hapis cezasının belli bir kısmını çekmiş o lan hükümlüye iyi halli olması halinde cezasının geri kalan bölümünü özgür olarak geçirme fırsatının verilmesi*)
 - Tekerrür

➤ Güvenlik tedbirlerinde “derhal uygulama” ilkesi **geçerlidir**

İnfaz Hukuku Kurallarının Yer Bakımından Uygulanması

İnfazın Devredilmesi Koşulları (6706 md 28)

- Hükümlünün infazın devredileceği devlette bulunması
- Hükümlünün, bu devletin vatandaşı olması veya bu devlet ile güçlü sosyal bağlarının bulunması
- Mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması
- Mahkumiyet kararına konu fiilin yabancı devlet hukukuna göre suç teşkil etmesi
- Aksi kararlaştırılmadıkça hükümlünün en az altı ay infaz kurumunda infazı gereken hapis cezasının bulunması
- Merkezi makamın olumlu görüşünün bulunması

İnfazın Devralınması Koşulları (6706 md 26)

- Hükümlünün Türkiye’de bulunması
- Mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması
- Mahkumiyet kararına konu fiilin Türk hu-kukuna göre suç teşkil etmesi ve zamanaşımına uğramamış olması
- Aksi kararlaştırılmadıkça hükümlünün infaz kurumunda infazı gereken en az altı ay hapis cezasının bulunması
- Aynı suçtan dolayı Türkiye’de soruşturma veya kovuşturma yapılmamış olması

➤ Bu durumda infaz Türk kanunlarına göre yapılır

➤ Yetkili Ankara ağır ceza mahkemesi, **15 GÜN** içinde yabancı mahkumiyet kararını Türk yasalarına uydurarak Türkiye’de uygulanacak olan yaptırımı tayin eder. Bu suretle belirlenen ceza, yabancı mahkeme kararında tayin edilmiş olan ceza süresini geçemez

Hükümlü Nakli

Başak Ülkeye Nakil Koşulları (6706 md 32)

- Hükümlünün nakledileceği devletin vatandaşı olması veya bu devletle güçlü sosyal bağlarının bulunması
- Hükümlünün veya kanuni temsilcisinin rıza göstermesi
- Mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması,
- Mahkumiyet kararına konu fiilin ülke hukukuna göre suç teşkil etmesi
- Aksi kararlaştırılmadıkça hükümlünün infaz kurumunda infazı gereken en az altı ay hapis cezasının bulunması
- Hükümlü hakkında Türkiye’de başka suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturma bulunmaması
- Hapis cezası ile birlikte adli para cezasının bulunması halinde bunun ödenmiş olması

Başak Ülkeden Nakil Koşulları (6706 md 30)

- Hükümlünün T.C. vatandaşı olması veya Türkiye ile güçlü sosyal bağlarının bulunması
- Hükümlünün veya kanuni temsilcisinin rıza göstermesi
- Mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması
- Mahkumiyet kararına konu fiilin Türk hukukuna göre suç teşkil etmesi
- Aksi kararlaştırılmadıkça hükümlünün infaz kurumunda infazı gereken en az **6 AY** hapis cezasının bulunması

İnfaz Hukuku Kurallarının Kişi Bakımından Uygulanması

- Cezanın infazına ilişkin yasalar, hakkında kesinleşmiş bir yaptırım kararı bulunan (*Türk vatandaşı veya yabancı*) herkese koşulları çerçevesinde uygulanır
- İstisnalar:
 - Milletvekilleri hakkında seçiminden önce veya sonra verilmiş bir mahkumiyet kararının infazı üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenir ve üyelik süresince zamanaşımı işlemez (**AY md 84**)

İnfaz Hukukunun Tarihi Gelişimi

- Kişisel intikam dönemi > İntikam ve Ödetme, kısas > Uzlaşma veya tazminat
- Kamusal ve ilahi adalet dönemi > Toplumsal intikam ve ibret
- Aydınlanma dönemi > Cezaların eşitliği ve kişiselliği kavramları, Suçların ve cezaların yasallığı
- Çağdaş dönem > suçlunun topluma yeniden kazandırılması
Hapis cezalarının ön plana çıkması

Türkiye’de İnfaz Hukuku Tarihçesi

Osmanlı Dönemi

- İlk dönem, İslam hukukuna hakim yaptırımlar > bedene yönelik cezalar
mahzende özgürlüğü kısıtlama vb.
- Tanzimat fermanı sonrası İslam hukuku ve batı hukuku bir arada
Hapis (*özgürlüğü bağlayıcı*)
İdam

Kürek (3-15 yıl ayaklarında demir varken zorlu işlerde çalıştırılma)
Pranga (ayağa zincir bağlanarak çalıştırılma)
Kalebentlik (etrafı sularla çevrili güvenli kalede ikamet etme)
Nefy (bulunduğu yerden başka yere gönderilme → özgürlüğü sınırlayıcı)
Ömür boyu memuriyetten uzaklaştırılma
Medeni hakları kullanmaktan yoksun bırakılma
Para cezası

- 1870 itibarıyla cezaevleri yapılmaya başlanmıştır

Teşhir: Cezaya hükmeden karar özetinin uzaktan görülecek büyüklükteki harflerle yazılıp çok işlek bir cadde veya meydana götürülen hükümlünün göğsüne takılması ve onun bu şekilde 2 SAAT bekletilerek oradan geçenlerin görmesinin sağlanması

Cumhuriyet Dönemi

Suçlar

- **Cürüm** > idam, ağır hapis, hapis, sürgün, ağır para cezası, kamu hizmetlerinden yasaklılık
 - **Kabahat** > hafif hapis, hafif para cezası, belli bir meslek veya sanatın tatili icrası
- 1941 → Ceza ve Tevkifevleri Nizamnamesi
 - 1965 → Cezaların İnfazı Hakkında Kanun
 - Sürgün cezası kaldırıldı
 - Hükümlülere izin verilmesi, kurumda disiplin sağlanması ve şartlı salıverme konuları düzenlendi
 - 2004 → İdam cezası kaldırıldı
 - 2005 → TCK: cezaevlerindeki olumsuz koşulları düzeltme çalışmaları başlamış, hükümlülerin ıslahı için çalıştırma aracına başvurma hedeflenmiştir
 - 2005 → Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

Cezanın İnfazının Amacı

- Cezanın infazının amacı hükümlünün ıslahını sağlamaktır (*topluma kazandırma*)

Hapis Cezasında Hedeflenen Amaçlar

- Hükümlünün tekrar suça yönelmemesinin sağlanması
- Hükümlünün hukuka uygun hareket etmesinin sağlanması
- Hükümlünün üretken bir birey olmasının sağlanması

AİHM: Hükümlülerin Çalıştırılmasındaki Prensipler

- Çalışmanın amacının uzun süreli hapis cezasının zararlı etkilerini telafi etmek olması
- İşin niteliğinin hükümlünün yaşına, sağlık durumuna uygun bulunması
- Ücret verilmesi

İnfazın Amacı

- Öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak
- Bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek
- Toplum suça karşı korumak
- Hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek

- Hükümlünün üretken ve kanunlara, nizamlara ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştıracak programlar uygulamak

Genel Önleme: Cezanın ibret teşkil etme, potansiyel suçlular üzerinde caydırıcı etkiye sahip olma özelliği

Özel Önleme: Cezanın suç işleyen kişinin uslanmasını sağlama, tekrar suç işlemesini önleme

Amaca Ulaşma Yöntemi

- **Baskıcı yöntem** : Baskı ve korkutma ile eğitmek
- **Yapıcı yöntem** : Suçlunun kişiliği incelenerek iyi yönlerini geliştirmek, kötü niteliklerini frenlemek

İnfaz Hukukuna Hakim Olan İlkeler

- İnfaz insancıl olmalıdır
- İnfazda insan onuruna saygı gözetilmelidir
- İnfaz sürecinde, hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkilerin güçlendirilmesine yönelik önlemler öngörülmalıdır
- İnfazda hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik edici, üretken, yazılı hukuk kurallarına ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırıcı programlara yer verilmelidir

Hukuk Devleti İlkesi

- Hükümlüye infaz kurumunda yapılacak muamele, hükümlünün sahip olacağı haklar kanunla düzenlenmelidir
- Cezanın infazı düzenli ve güvenli bir kurumda adil olacak şekilde yerine getirilmelidir

İnsancılık İlkesi

- Suç işleyen bireyler hakkında uygulanacak işlemlerin insancıl olması gerekir → *Ölüm cezasının kaldırılması, işkencenin yasak olması vb.*

İnsan Onuruna Saygı İlkesi

- Cezaların infazı yöntemi insan onuruna saygılı şekilde düzenlenmelidir

Kesin Hüküm Bulunması İlkesi

- Mahkumiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz (**5275 md 4**)

Eşitlik İlkesi

- Yaptırımların infazına ilişkin kuralların hükümlülere eşitlik esasına göre uygulanması anayasal gerekliliktir

BÖLÜM 2: Ceza Hukuku Yaptırım Sistemi

Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar

- Ceza hukuku yaptırımlarının (*suç karşısında devlerin gösterdiği tepki*) genel çerçevedeki amacı, toplumsal yaşamı olanaklı kılmaktır. Yaptırımlar **ultima ratio** (*son çare*) niteliğindedir

Ceza Hukukunda Yaptırımlar

- Özgürlüğe yönelik yaptırımlar → hapis cezaları
- Yaşama yönelik yaptırımlar → ölüm cezası
- Malvarlığına yönelik yaptırımlar → para cezası
- Şerefe yönelik yaptırımlar → mahkumiyet hükmünün yayımlanması

Türk Ceza Hukukunda Yaptırım Türleri

- **Cezalar**
 - **Adli para cezası**
 - (5-730 gün) → Günlük 20-100 TL
 - **İstisnalar:** 4.000 gün (**TCK md 133/3**), 10.000 gün (**TCK md 79/1-b**)
 - **Hapis cezası**
 - **Süresiz** (ömür boyu) **hapis cezası**
 - **Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası**
 - Sıkı güvenlik rejimi uygulanır
 - Suçlu 12-15 (sağır dilsiz ise 15-18) yaş → **12-15 YIL**
 - Suçlu 15-18 (sağır dilsiz ise 18-21) yaş → **18-24 YIL**
 - Suçlu kısmi akıl hastası → **25 YIL**
 - **Müebbet hapis cezası**
 - Suçlu 12-15 (sağır dilsiz ise 15-18) yaş → **9-11 YIL**
 - Suçlu 15-18 (sağır dilsiz ise 18-21) yaş → **12-15 YIL**
 - Suçlu kısmi akıl hastası → **20 YIL**
 - **Sürelili hapis cezası** (**1 AY – 20 YIL**)
 - **Uzun süreli hapis cezası**
 - Taksirli suçtan verilen cezalar (*Bilinçli taksir değilse*) para cezasına çevrilebilir
 - Suçlu 12-15 (sağır dilsiz ise 15-18) yaş → ceza ½ indirilir (maksimum **7 YIL**)
 - Suçlu 15-18 (sağır dilsiz ise 18-21) yaş → ceza 1/3 indirilir (maksimum **12 YIL**)
 - Suçlu kısmi akıl hastası → ceza 1/6 indirilir
 - **Kısa süreli hapis cezası**
 - **1 YIL** veya daha az süreli hapis
 - Seçenek yaptırımlar:
 - Adli para cezası (*yerine getirilmezse APC infazına ait hükümler uygulanır*)
 - Tedbir² (*yerine getirilmezse KSHC kısmen veya tamamen infaz edilir*)
 - Mağdurun zararını giderecek şekilde aynen iade-önceki hale getirme veya tazmin
 - Meslek veya sanat edinme amaçlı olarak en az **2 YIL** eğitim kurumuna devam etme
 - Mahkum olunan hapis cezasının yarısından az, bir katından fazla olmamak üzere belli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanma

² Hükümlü, kararın tebliğinden itibaren **10 GÜN** içinde infaz için başvurmalıdır

- *Mahkum olunan hapis cezasının yarısından az, bir katından fazla olmamak üzere meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanma*
- *Mahkum olunan hapis cezasının yarısından az, bir katından fazla olmamak üzere ehliyet ve ruhsatnamenin geri alınması*
- *Mahkum olunan hapis cezasının yarısından az, bir katından fazla olmamak üzere kamuya yararlı bir işte gönüllü çalıştırılma*
- **Güvenlik tedbirleri³**
 - **Uygulama şartları**
 - Suç işlenmiş olması
 - Tehlike hali bulunması
 - **Türleri** *** Bkz: **Bölüm 8** → **Güvenlik Tedbirlerinin Türleri, Tayini ve İnfaz Usulü**
 - Hak yoksunlukları
 - Belirli bir meslek veya sanatın icrasının tatili
 - Sürücü belgesinin geri alınması
 - Sınır dışı edilme
 - Tüzel kişinin izninin iptali
 - Denetimli serbestlik
 - Akıl hastalarının tedavi altına alınması
 - Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarının tedavi altına alınması
 - Eşya ve kazanç müsaderesi

Cezanın Nitelikleri, Amacı ve Diğer Yaptırımlardan Farkı

Cezanın Nitelikleri

- Ceza insan onuruyla bağdaşır olmalıdır
- Ceza yasa da gösterilmiş olmalıdır. *Kanunilik (yasallık) ilkesi*
- Ceza suçun ağırlığıyla orantılı olmalıdır
- Ceza amacı yönünden etkili olmalıdır
- Ceza kişisel olmalı, başkalarını etkilememelidir (*Ceza sorumluluğu şahsidir, AY md 38*)
- Ceza eşit olmalıdır (*Cezanın bireyselleştirilmesi bu hususu bozmaz*)
- Ceza bölünebilir olmalıdır (*İşlenen suçun ağırlığına, failin kişiliğine ya da kusuruna uygun hale getirilmesi*)
- Ceza düzeltilenebilir olmalıdır. (*Adli hata yapılması durumunda ceza telafi edilebilmelidir*)
- Ceza yargı organları tarafından verilmelidir
- Hapis cezası son çare olmalıdır

Cezanın Amacı

- **Mutlak Teoriler** (*Cezanın uygulanmasını başlı başına amaç olarak gören teoriler*)
 - Ceza toplumun düzeni bozulduğu için uygulanır.
 - Ceza adalet (*adalet düşüncesinin gerçekleşmesi*) ve kefarete (*göze göz, dişe diş*) kavramlarından doğar
 - Bizzat amaç, cezanın uygulanmasıdır
 - Adaletin yerini bulması, intikam alma duygularının tatmin edilmesi için suç işleyen kusuru oranında cezalandırılacaktır
- **Nispi Teoriler**
 - Ceza gelecek için verilir; cezanın tek amacı suçu önleyerek toplum düzenini korumaktır
 - **Özel Önleme Teorisi:** Cezanın amacı, faili gelecekteki suçlardan alıkoymaktır

³ Güvenlik tedbirleri, suç karşılığında öngörülen ve fail hakkında ceza yerine veya ceza yanında uygulanan, tehlike halini esas alan yaptırımlardır

- **Genel Önleme Teorisi:** Suç karşılığında ceza verileceğini bilmek ve suç işleyenlere ceza verildiğini görmek **toplumu** suçtan korur
- **Karma Teori**
 - Ceza, hem geçmişe ve geleceğe yöneliktir (**faili koruma**), hem de **toplumu** suçtan korumayı hedefler
 - Failin ıslahı amacı, faili tekrar suç işlemekten korumaya yöneliktir. Cezanın başkalarına ibret teşkil etme özelliği ise genel önleme amacının gerçekleştirilmesi anlamındadır
- TCK'ya göre cezanın amacı suç işlenmesini önlemektir (**genel ve özel önleme benimsenmiştir**)
- CGTİHK'ya göre hem özel hem genel önleme amaç olarak gösterilmiştir
- Yüksek mahkeme kararlarında cezanın özel önleme amacına önem verildiği görülmektedir

Ceza Hukuku Yaptırımları ve Diğer Yaptırımlar

- İdari Yaptırımlar (**kabahatler**)
 - İdari para cezası
 - İdari tedbir
- Disiplin Yaptırımları (*Disiplin Hukukunun amacı bir sosyal grubun düzenini özel yaptırımlarla devam ettirmektir*)
- Özel Hukuk Yaptırımları (*Haksız fiil veya sözleşmeye aykırılık ya da sebepsiz zenginleşme karşılığında öngörülen, zararın giderilmesine yönelik olan yaptırımlardır*)

Cezanın Belirlenmesi

Saik: Faili suça sevk eden, suça götüren, suça sürükleyen güdü, neden

- **Soyut Belirleme**
 - **Soyut-Genel Belirleme** → Yasa koyucunun, suçlara uygulanacak ceza ve güvenlik tedbirlerini, türlerine ve ağırlıklarına göre sınıflandırarak kanunda göstermesi
 - **Soyut-Özel Belirleme** → Kanunda tanımlanan her suç için hangi türden ve hangi ağırlıkta ceza ve/veya güvenlik tedbirine hükmedilebileceğinin gösterilmesi
 - **Mutlak ceza:** Takdire yer bırakmayacak biçimde hapis veya adli para cezası olarak yasada öngörülen ceza
 - **Seçenekli ceza:** Hakime, iki ayrı türdeki ceza arasından (*hapis ve adli para cezası gibi*) birini seçme yetkisi verilmesi
 - **Alt-üst sınırlı ceza:** Alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle yasada öngörülen ceza
- **Somut Belirleme**

Suç işlendikten ve ceza yargılaması yapıldıktan sonra, yasada gösterilen soyut cezanın bireyselleştirilerek somutlaştırılması

 - **Somut Belirlemede İlkeler**
 - Suçun Unsurlarının İki Kez Değerlendirilmesi Yasası
 - Gerekçe Gösterilmesi
 - **Somut Cezayı Belirlemenin Aşamaları**
 - Temel Cezanın Tespiti
 - Lehte ve Aleyhte Olan Hallerin Tartışılması
 - Fiile İlişkin Özellikler
 - Suçun işleniş biçimi
 - Suçun işlenmesinde kullanılan araçlar
 - Suçun işlendiği zaman ve yer
 - Suç konusunun önemi ve değeri

- Meydana gelen zararın veya tehlikenin ağırlığı
- Faile İlişkin Özellikler
 - Kast veya Taksire Dayalı Kusurun Ağırlığı → *Failin kasıtlı suçta sonuca ulaşma konusundaki ısrarlı tutumu kastın yoğunluğunu; taksirli suçta sonucun fail tarafından öngörülebilmesinin kolay olması ise taksirin yoğunluğunu gösterir*
- Takdiri İndirim Nedeninin Uygulanması
 - Aynı olayda, farklı nedenlerle de olsa, takdiri indirim hükmü birden fazla kere uygulanamaz
 - Takdiri İndirim Sebebi Teşkil eden Haller
 - Failin Geçmişi
 - Failin Sosyal İlişkileri
 - Failin Suçtan Sonraki ve Yargılama Sürecindeki Davranışı
 - Cezanın Failin Üzerindeki Olası Etkisi
 - Diğer Özellikler

Cezanın Hesaplanması

- Bir gün 24 saat, bir ay 30 gündür
- Yasa'da yıl olarak belirlenen cezanın belli oranda hafifletilmesi veya ağırlaştırılması gerektiğinde, yıl aya çevrilerek, işlem ay hesabı üzerinden yapılır ve elde edilen sonuç tekrar yıla çevrilir

Cezanın Hesaplanmasında Dikkate Alınacak Sıra

- Olası kast indiriminin/bilinçli taksir artırımının yapılması
- Daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halden dolayı artırım yapılması (*fiili neden-kişisel neden sırasıyla*)
- Daha hafif cezayı gerektiren nitelikli halden dolayı indirim yapılması (*fiili neden-kişisel neden sırasıyla*)
- Teşebbüs hükmü uygulanarak indirim yapılması
- İştirak hükmünün uygulanması
- Zincirleme suç artırımının yapılması
- Haksız tahrik indiriminin yapılması
- Yaş küçüklüğü indiriminin yapılması
- Akıl hastalığına ilişkin indirimin uygulanması
- Kişisel sebeplere ilişkin indirimin yapılması
- Takdiri indirimin uygulanması

Mahsup: Hüküm kesinleşmeden önce özgürlüğün kısıtlandığı sürelerin ceza mahkumiyetinden indirilmesi

- ❖ Mahsup işlemi hükmü veren mahkeme yapar
- ❖ Adli kontrol altında geçen süre cezadan mahsup edilemez

Tekerrür

- **Gerçek / varsayılan Tekerrür:** Önceki mahkumiyet hükmünün infaz edilmiş olmasının **şart koşulduğu** / **şart koşmayan** tekerrür sistemi
 - Varsayılan tekerrür sisteminde, mahkum önceki cezasını çekmiş **olmasa da** tekrar suç işlediğinde ona **ek yaptırımlar** uygulanır
- **Sürelili / süresiz Tekerrür:** İkinci suçun ilk mahkumiyetten sonra belli bir süre içinde işlenmiş olmasını **şart koşan** / **öngörmeyen** (şart koşmayan) sistem

- **Ulusal / uluslararası Tekerrür:** Tekerrüre esas olan mahkumiyet hükmünün **ulusal / başka ülkedeki** bir mahkeme tarafından verilmiş olmasının şart koşulduğu sistem
 - **Genel / özel Tekerrür:** Tekerrür hükümlerinin uygulanması için daha önce işlenen suç ile yeni işlenen suçun aynı türden olmasının **aranmadığı / arandığı** tekerrür sistemi
- Türk hukukunda **genel, varsayılan, süreli** ve **ulusal** tekerrür sistemi kabul edilmiştir

Tekerrürün Sonuçları

- Seçenek Cezalardan Ağır Olanın Uygulanması
- İnfazda Özel Rejim Uygulanması
- Koşullu Salıverilme Şartlarının Ağırlaşması
- Cezanın İnfazından Sonra Denetimli Serbestlik Tedbirinin Uygulanması
- Disiplin Hapsi Uygulanması

Tekerrürün Koşulları

- Daha Önce Mahkumiyete Uğramış Olma
 - **Süre:** 5 YIL'dan fazla hapis cezası gerektiren suçlarda **5 YIL** içinde, diğer durumlarda **3 YIL** içinde suç işlerse tekerrür hükümleri uygulanır
 - **Suç:** Yeni işlenen suçun önceki suç ile aynı türden olması şart değildir
 - **Yaş:** Fiili işledikleri sırada 18 yaşını doldurmamış olanlara tekerrür hükümleri uygulanmaz
 - **Suç Türü:** **Kasıtlı suçlar** ile **taksirli suçlar** arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz. Sırf **askeri suçlar** ile diğer suçlar arasında tekerrür olmaz

BÖLÜM 3: Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazı

Hürriyeti Bağlayıcı Ceza Olarak Hapis Cezası ve Türleri

*** Bkz: **Bölüm 2** → **Türk Ceza Hukukunda Yaptırım Türleri**

Hapis Cezalarının İnfazı

Hapis Cezasının İnfazına Başlanması Usulü

- Kesinleşmiş mahkumiyet kararı Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir
- Cumhuriyet Başsavcılığınca ilam infaz defterine kaydedilir ve hükümlü hakkında çağrı kağıdı veya yakalama emri çıkarılır
- Çağrı kağıdı hükümde gösterilen adrese tebliğ edilir
- Hükümlü:
 - Tebliğden itibaren **10 GÜN** içinde gelmezse
 - Kasten işlenen suçlarda **3 YIL**, taksirle işlenen suçlarda **5 YIL** 'dan fazla hapis cezasına mahkumiyet halinde yakalama emri çıkarılır
- Ceza infaz kurumuna alınan hükümlüye, Cumhuriyet başsavcılığınca uygulamada **Müddetname**⁴ olarak isimlendirilen bir süre belgesi verilir

⁴ Bu belgede hükümlünün kimlik, tebligat ve iletişim bilgileri; infaz defteri numarası, kuruma alındığı tarih, tutuklulukta veya gözaltında geçirdiği süre, ceza süresi, hak ederek ve koşullu salıverileceği tarih, cezanın hangi hükme ilişkin olduğu belirtilir

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilen hükümlü, **15 GÜN**'de bir kez olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile süresi **10 DAKİKA**'yı geçmemek üzere telefonda görüşebilir, **15 GÜN** aralıklarla bu kişilerce **1 SAAT** ziyaret edilebilir

Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımların İnfaz Rejimi

Kısa süreli hapis cezası için seçenek yaptırımlar

- Adli para cezası
- Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesi
- En az **2 YIL** süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkanı da bulunan bir eğitim kurumuna devam edilmesi
- Mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanması
- Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınması, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanması
- Mahkum olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılması

Ertelenen Hapis Cezasının İnfazı

- Hapis cezasının ertelenmesi hükümlünün ceza infaz kurumuna girmeden cezasının infaz edilebilmesine olanak tanımaktadır
- Hapis cezasının ertelenmesi kararının geri alınmasında İnfaz Hakimi yetkilidir

Şartlar

- İşlediği suçtan dolayı **2 YIL** veya daha az süreyle hapis cezasına mahkum edilmiş olmak (*18 yaşını doldurmamış veya 65 yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından 3 YIL*)
- Adli para cezası ertelenemez
- Failin daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı **3 AY** 'dan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması ve suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekir
- Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya maddi zararın tazmini suretiyle tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilir
 - Mahkum olduğu hapis cezası ertelenen hükümlü hakkında; hapis cezasından az olmamak şartı ile, **1-3 YIL** arasında denetim süresi belirlenir. Mahkeme, denetim süresinin bir yükümlülük belirleyerek veya (*görevlendirilecek*) bir uzman kişi ile geçirilmesine karar verebilir

Hapis Cezasının Özel İnfaz Usulleri

- İnfaz hakimi tarafından,
 - hükümlünün talebi üzerine
 - kasten işlenen suçlarda toplam **1 YIL 6 AY**,
 - taksirle öldürme suçu hariç olmak üzere
 - taksirle işlenen suçlarda ise toplam **3 YIL** veya daha az süreli hapis cezasının

hafta sonları (Cuma 19:00 – Pazar 19:00 arası) veya **geceleri** (19:00 – 07:00 arası) infaz kurumunda infazına hükmedilebilir

- Şu gruptaki kişilerin, aldıkları hapis cezasının **konutunda** çektirilmesine karar verilebilir:
 - Kadın, çocuk veya 65 yaşını bitirmiş kişilerin mahkum oldukları **1 YIL** (veya daha az)
 - 70 yaşını bitirmiş kişilerin mahkum oldukları **2 YIL** (veya daha az)
 - 75 yaşını bitirmiş kişilerin mahkum oldukları **4 YIL** (veya daha az)
 - **5 YIL** (veya daha az) hapis cezası olup ağır bir hastalık ya da engellilik durumu olan hükümlü
 - **3 YIL** (veya daha az) hapis cezası olup doğum yaptığı tarihten itibaren **6 AY** geçen kadınlar
- Bu kararlara karşı, tebliğden itibaren **7 GÜN** içinde, yargı çevresindeki ağır ceza mahkemesine **itiraz** yoluna gidilebilir
- Şu suçlara özel infaz usulleri uygulanmaz:
 - Terör suçları ile örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçlarından ya da örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkum olanlar
 - Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olanlar
 - Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilenler
 - Koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler

Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi

İtiyadi suçlu: Kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini **1 YIL** içinde ve farklı zamanlarda **ikiden fazla** işleyen kişi

Suçlu meslek edinen kişi: Kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya alışmış kişi

Örgüt mensubu suçlu: Bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi

- Tekerrür uygulanması için, önceki mahkumiyet cezasının kesinleşmiş olması yeterlidir, infaz şart değildir
- Mahkum olunan ikinci cezanın hapis cezası olması gerekmektedir
- Tekerrürde, sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimlik olarak hapis cezası ile adli para cezası öngörülmüşse, hapis cezasına hükmolunur
- Hapis cezasının infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır
- Mükerrir hükümlünün koşullu salıvermeden yararlanabilmesi için:
 - ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının **39 YIL** 'ının
 - müebbet hapis cezasının **33 YIL** 'ının
 - birden fazla süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **32 YIL** 'ının
 - süreli hapis cezasının üçte ikisinininfaz kurumunda iyi halli olarak çekilmesi gerekir
- İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez

BÖLÜM 4: Ceza İnfaz Kurumları Rejimi ve İnfaz İdari Teşkilatı

Ceza İnfaz Kurumlarının Ortaya Çıkışı ve Cezaevi Sistemleri

- 16. yy.'a kadar kefarete amaçlı bedeni cezalandırma yaygın idi
- 17. yy.'dan sonra (*suçlunun tekrar topluma kazandırılması amacıyla*) hürriyet bağlayıcı cezalar (*hapis vb.*) ön plana çıktı
- 1595 yılında ilk cezaevi Amsterdam'da inşa edildi

- 17. yy.da Avrupa'da cezaevleri yaygınlaşmaya başladı

Cezaevi Sistemleri

- Amsterdam Sistemi (Toplu İnfaz Sistemi)
- Pennsylvania Sistemi (Hücre Sistemi)
- Auburn Sistemi (Karma Sistem)
- İrlanda Sistemi (Dereceli Sistem)
- Modern Sistem

Ceza İnfaz Kurumu Türleri

İnfaz kurumu: Tutuklular ile mahkumiyet kararları kesinleşmiş hükümlülerin barındırıldığı, kendilerine iye, sağlık, eğitim, iyileştirme, spor ve çalışma hizmetlerinin sunulduğu, belirleyici güvenlik kriterleri ve ayrı bir idari örgütlenmesi ile personeli olan kamu kurumları

Ceza İnfaz Kurumları

- Kapalı Ceza İnfaz Kurumları
 - Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları -> 1 veya 3 kişilik odalar
 - Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanlar
 - Süresine bakılmaksızın, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek veya bu örgütün faaliyeti çerçevesinde, TCK'da yer alan:
 - a) İnsanlığa karşı suçlardan
 - b) Kasten öldürme suçlarından
 - c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan
 - d) Devletin güvenliğine karşı suçlardan
 - e) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan
 - mahkum olanlar
 - Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli halde ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usullerine ısrarla karşı koyanlar
 - Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları
 - Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumları (13 - 18 yaş)
 - Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları (19 - 21 yaş)
- Açık Ceza İnfaz Kurumları
 - Terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olanlar ile ikinci defa mükerrir olanlar ve koşullu salıverilme kararının geri alınması nedeniyle cezası aynen infaz edilenler hariç olmak üzere, kasıtlı suçlardan toplam 3 YIL veya daha az hapis cezasına mahkum olanlar
 - Taksirli suçlardan toplam 5 YIL veya daha az süreyle hapis cezasına mahkum olanlar
 - Adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilenler
 - Tazyik hapsine tabi tutulanlar
 - Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu
 - Gençlik Açık Ceza İnfaz Kurumu
- Çocuk Eğitim Evleri (13 - 18...21 yaş)
- Tutukevleri

İnfaz Kurumları Arasında Geçiş (Nakil)

Sevk: Tutuklu veya hükümlülerin duruşma, hastalık, sınav gibi durumlarda geçici nedenlerle ceza infaz kurumunun dışına çıkarılması

Nakil: Tutuklu veya hükümlülerin bir ceza infaz kurumu ya da tutukeviden, (*sağlık, disiplin, güvenlik gibi sebeplerle*) diğer bir ceza infaz kurumu veya tutukevine götürülmesi

Nakil Çeşitleri

- Kendi İstekleri ile Nakil → Hükümlü en az **1 YIL** kalmak zorundadır
- Disiplin Nedeniyle Nakil → Hükümlü en az **6 AY** kalmak zorundadır
- Hastalık Nedeniyle Nakil
- Zorunlu Nedenlerle Nakil

Türkiye'ye Hükümlü Nakli Şartları (İnfaz Amaçlı Nakil)

- kendisinin veya kanuni temsilcisinin rızası
 - mahkumiyet hükmünün kesinleşmiş olması
 - hükme esas fiilin Türk hukukuna göre de suç teşkil etmesi
 - hükümlünün hürriyeti bağlayıcı cezadan kaynaklı kalan infaz süresinin en az **6 AY** olması
- Bu konuda hükümlünün talebi olursa, karar yetkisi Adalet Bakanlığı'ndadır

Türkiye'den Hükümlü Nakli Şartları

- Kendisinin veya kanuni temsilcisinin rızası,
 - İlgili mahkumiyet kararının kesinleşmesi
 - Mahkumiyete dayanak fiilin nakil gerçekleştirilecek ülke hukuk düzeninde de suç olarak düzenlenmiş olması
 - Talep tarihinde, hükümlünün ceza infaz kurumunda infazı gereken en az **6 ay** hapis cezasının bulunması
 - Hükümlü hakkında başka bir suçtan dolayı, Türkiye'de bir soruşturma veya kovuşturma bulunmaması
 - Yargılama giderlerinin ödenmiş olması
 - Varsa adli para cezasının ödenmiş olması
- Bu şartlar sağlanıyorsa hükümlü ya da kanuni temsilcisi nakil istenen ülkenin yetkili makamlarına başvurmalıdır
- Naklin yapılacağı devletten hükümlünün ceza infaz kurumunda kalacağı süre ve infazın nasıl yapılacağını bildirilmesi istenir
- Yabancı devletin muvafakat vermesi üzerine hükümlünün nakline Adalet Bakanı karar verir

İnfaz Kurumunun İdari Yapısı

İnfaz personeli: Cezaevinde sunulan iiaşe, sağlık, eğitim gibi hizmetleri yerine getiren kişiler

İnfaz Kurumu Görevlileri

İnfaz Kurumu :

- **Yönetici Personel Grubu**
 - Kurum birinci müdürleri
 - Kurum müdür yardımcıları
 - İdare memurları
 - Ambar memuru

- Cezaevi katibi
- **Hizmet Servisi Grubu**
 - **Güvenlik ve Gözetim Servisi**
 - infaz ve koruma baş memuru
 - infaz ve koruma memuru
 - **Teknik Servis**
 - mühendis, mimar
 - tekniker
 - teknisyen
 - teknisyen yardımcısı
 - **Psikososyal Yardım Servisi**
 - Psikolog
 - sosyal çalışmacı
 - **Sağlık Servisi**
 - cezaevi doktoru
 - diş doktoru
 - eczacı
 - veteriner
 - diyetisyen
 - sağlık memuru
 - hayvan hastalıkları memuru
 - **Eğitim ve Öğretim Servisi**
 - Öğretmen
 - kütüphaneci
 - **İş Yurdu Servisi**
 - iş yurdu müdürü,
 - sayman
 - veznedar
 - tahsildar
 - iş yurdu ambar memuru
 - satın alma memuru
 - bütçe, pazarlama ve benzeri işlerden sorumlu görevliler
 - işçi statüsünde çalışan personel
 - gerektiğinde bütçeden aylık alan kadrolu personel
 - **Yardımcı Hizmetler Servisi**
 - santral memuru
 - gemi adamı
 - şoför
 - kaloriferci
 - aşçı
 - hizmetli
- Ayrıca kurumun dış güvenliğinden sorumlu jandarma ve Cumhuriyet Savcısı da kurum görevlilerindedir

İnfaz Kurumu Personelinin Yükümlülükleri

- **Mevzuata uygun hareket etme yükümlülüğü:** Kamu görevlilerinin tabi olduğu mevzuata uygun hareket etme
- **Hükümlülere karşı dürüst ve tarafsız davranma yükümlülüğü:** Hükümlülere karşı ciddi, dürüst ve tarafsız davranma

- **Eşit işlem yükümlülüğü:** Bütün hükümlü ve yakınlarına dil, din, mezhep, ırk, renk, cinsiyet ve düşünce ayrımı gözetmeksizin eşit işlem yapma
- **Sır saklama yükümlülüğü:** Görevi nedeniyle kendisine verilen veya edindiği bilgileri ve gizli kalması gereken diğer belgeleri kanunlarla belirtilen haller dışında açıklamama veya yayımlamama

Kurullar

- İdare ve Gözlem Kurulu
- İşyurdu Yönetim Kurulu
- Disiplin Kurulu
- Eğitim Kurulu

BÖLÜM 5: Hükümlü ve Tutuklunun Hak ve Yükümlülükleri

Hükümlü ve Tutuklu Kavramları

Hükümlü (mahkum): Hakkında mahkeme tarafından ceza hükmü verilmiş, işlediği iddia olunan fiil nedeniyle yapılan yargılamada suçluluğu sabit bulunmuş ve bu nedenle hüküm giymiş kişi (*işlemiş bulunduğu fiilden dolayı hukuki açıdan başkasının haklarına zarar verdiği gerekçesiyle hüküm giyen ve hükümlü kılındığı süre ile toplumdaki uzaklaştırılarak ıslah edilmeye çalışılan kişi*)

Tutuklu: Kesin bir hüküm ile mahkum olmamakla birlikte özgürlüğü CMK hükümleri doğrultusunda, belli koşullarla, Hakim veya mahkeme kararı ile kaldırılan kişi

Hükümlünün Hakları ve Yükümlülükleri

Hükümlünün Hakları

AY md 17 - Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı: “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”

- Yaşama Hakkı
- İnsanlık Dışı/Aşağılayıcı Ceza, Keyfi Muamele ve İşkence Görmeme Hakkı
 - En önemli ilke: insan onurunun korunması
- Cinsel İstismara Maruz Kalmama Hakkı
- Özgür Yaşama Yeniden Dönme Hakkı
- Savunma Hakkı
 - Hükümlü, vekaletnamesi olmayan avukatla en çok üç kez görüşebilir
- Özel Hayatına ve Kişilik Haklarına Saygı Gösterilmesini Bekleme Hakkı
- Ayrımcılığa Maruz Kalmama Hakkı
- Barınma Hakkı
- Beslenme Hakkı
- Haberleşme ve İletişim Kurma Hakkı
 - Süreli veya Süresiz Yayınlardan Yararlanma Hakkı
 - Radyo, Televizyon Yayınları ile İnternet Olanaklarından Yararlanma Hakkı
 - Telefonda Yararlanma Hakkı
 - Mektup, Faks ve Telgraf Gönderme ve Alma Hakkı
 - Dışarıdan Gönderilen Hediye Kabul Etme Hakkı
 - Dış Dünya ile Bağlantı Kurma, Ziyaretçi Kabul Hakkı

- İzin Hakkı
 - Mazeret izni
 - İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında **iki güne** kadar izin verilebilir
 - Ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle her biri için asgari bir ay arayla toplam iki defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında **bir güne** kadar izin verilebilir
 - Özel izin
 - Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlara üç ayda bir, yol hariç **yedi güne** kadar izin verilebilir
 - İş arama izni
 - İş arama izni, çalışma saatleri içinde ve her defasında yol süresi dahil, **sekiz saate** kadardır
 - İzinden dönmeyen veya **iki günden** fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler, suç işlemiş olur (**TCK md 292**), bu hükümlülere bir daha özel izin verilmez (**CGTİHK md 97**)
- Cinsel İlişki Kurma Hakkı
- Giyim Yardımı Alma Hakkı
- Hijyen Hakkı
- Din ve Vicdan Özgürlüğü⁵
- Kütüphaneden Yararlanma Hakkı
- Kültür ve Sanat Etkinliklerine Katılma Hakkı, İfade Özgürlüğü
- Alışveriş Hakkı
- Oy Hakkı
- Eğitim Hakkı
- Muayene ve Tedavi Edilme Hakkı
- Bilgilendirilme ve Şikayet Hakkı

Hükümlünün Yükümlülükleri

- Cezayı Çekme, Güvenlik ve İyileştirme Programına Uyma
- Sağlığın Korunması Kurallarına Uyma
- Bina ve Eşyanın Korunması
- Diğer Yükümlülükler

Hükümlünün Çalışması

- Hükümlülerin çalıştırılması, uslandırma rejiminin bir parçasıdır. Ancak çalışma ücret karşılığında olmalıdır⁶
- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olan hükümlüler hiçbir surette ceza infaz kurumu dışında çalıştırılmaz
- Çocuk hükümlüler, kendi yaşam alanları veya eğitsel amaçlar dışında çalıştırılmazlar
- Hükümlü, yöneticilerin ve görevlilerin kişisel işlerinde çalıştırılmaz

⁵ AY md 24 - Din ve vicdan hürriyeti : “Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir”

⁶ Meslek sahibi olmayan hükümlüler, olanaklar ölçüsünde, buldukları kurumda atölye ve iş yurtlarında çalışmaya mecbur tutulabilir. Meslek sahibi olanlar ise istekli oldukları takdirde çalıştırılabilirler

Tutuklunun Hakları ve Yükümlülükleri

Tutuklunun Hakları

- Savunma Hakkı
- Çalışma Hakkı
- Ziyaretçi Kabul Hakkı
- Haberleşme Hakkı
- İzin Hakkı

BÖLÜM 6: Ceza İnfaz Kurumlarında Güvenlik ve Disiplin

Ceza İnfaz Kurumlarında Güvenlik ve Arama

Oda ve Koridor Kapıları Açılma Durumları (Kapalı Ceza İnfaz Kurumları)

- Kurum hekimine, revir, hamam ve berbere gitme, başka odaya nakil
- Hastane ve duruşmaya gönderme ve başka kuruma nakil
- Tahliye, ziyaret, arama, sayım, denetim, eğitim, öğretim, spor ve iyileştirme çalışmaları, kurumda çalıştırma
- Kurullara çağırılma
- Ölüm, deprem veya yangın gibi olağanüstü haller

Güvenlik ve Aramaya İlişkin...

- Ceza infaz kurumlarında yılda en az **2 kez** firar, yangın ve benzeri olağanüstü olaylara karşı tatbikat yaptırılır
- Günde 3 kez odalarda sayım yapılır
- Güvenliği, düzeni ve disiplini sağlamak amacı ile (**gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle CGTİHK md 36/2**) (*habersiz olarak*) oda, eşya ve/veya üst araması yapılabilir (**ayda 1 kez arama yapılması zorunludur CGTİHK md 36/1**)
- Hükümlünün üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı (*ve kurum en üst amirinin gerekli görmesi*) halinde, çıplak olarak veya beden çukurlarında arama yapılabilir
- Milletvekilleri, mülki amirler, hakim, Cumhuriyet savcıları ve bu sınıftan sayılanlar, avukatlar, noterler, ceza infaz kurumları ve tutukevleri kontrolörleri, izleme kurulu başkan ve üyeleri, uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcileri, ceza infaz kurumu ve tutukevi koruma birlik komutanı ile kurum müdürünün üstleri ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında elle aranmaz (**CGTİHK md 86/3**)

Ceza İnfaz Kurumlarında Disiplin

Disiplin Cezaları ve Tedbirleri

- **Yetişkin Hükümlüler Hakkında Uygulanabilecek Disiplin Cezaları**
 - Kınama
 - Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma (**1-3 AY**)
 - Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma (**1-3 AY**)
 - Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama (**1-3 AY**)
 - Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma (**1-3 AY**)
 - Hücreye koyma (**1-10 GÜN, 11-20 GÜN**)

Çocuk Hükümlüler Hakkında Uygulanabilecek Disiplin Tedbirleri ve Cezaları

- **Disiplin Tedbirleri**
 - Teşvik esaslı ayrıcalıkları ertelemek
 - Kaldığı odayı ve yatakhaneyi değiştirmek
 - Bulunduğu kurumun başka bir kısmına nakletmek
 - Meslek eğitiminin bütünlüğünü ve sürekliliğini bozmayacak şekilde çalıştığı işyerini veya atölyeyi değiştirmek
 - Belli yerlere girmesini yasaklamak
 - Bazı eşyaları bulundurmasını veya kullanmasını yasaklamak
- **Disiplin Cezaları**
 - Uyarma
 - Kınama
 - Onarma, tazmin etme ve eski hale getirme
 - Harcamalarına sınır koyma (*gelirinin 1/3'ünün 30 GÜN süre ile kesilmesi*)
 - Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma (**30 GÜN**)
 - Teşvik esaslı ayrıcalıkları geri alma (*Bir üst maddedeki cezayı 2. kez alması durumunda 30 GÜN*)
 - İznin ertelenmesi veya ziyaretlerin kapalı şekilde yaptırılması (**60 GÜN'e kadar**)
 - Kapalı ceza infaz kurumuna iade (**6 AY, tekrarında 1 YIL**)
 - Odaya kapatma cezası (*kapalı infaz kurumunda aynı eylemi tekrarlaması halinde 5 GÜN'e kadar*)

Disiplin Soruşturmalarında Yetki ve Usul

- Uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezaları kurumun en üst amiri tarafından verilir
- Diğer cezalar:
 - **15 GÜN** içerisinde (*infaz hakiminin onayı ile 7 GÜN uzatılabilir*) soruşturma raporu düzenlenip disiplin kuruluna sunulur
 - İnfaz kurumu yönetimi:
 - disiplin soruşturması yapılan hükümlünün odasını, iş ve çalışma yerini değiştirebilir
 - hükümlüyü kurumun başka kesimine nakledebilir
 - diğer hükümlülerden ayırabilir
 - Hükümlünün savunması (**3 GÜN** içinde) alınır
 - Kurul tarafından **3 GÜN** içinde gerekçeli kararını verir
 - Disiplin kurulunun vermiş olduğu karar, hakkında soruşturma yapılanlara yönetim tarafından derhal tebliğ edilir (**CGTİHK md 47/6**)
 - Disiplin cezası kesinleşen hükümlü, bu cezanın infazı bitene kadar yeniden disiplin cezasını gerektiren bir eylemde bulunduğu takdirde, hükümlü hakkında, her defasında bir üst ceza uygulanır (**CGTİHK md 48/2**)
 - Hücreye koyma ve odaya kapatma cezasının infazına, infaz hakiminin onayı ile başlanır, kesinleşen diğer cezaların infazına derhal başlanır (**CGTİHK md 48/3**)
 - Disiplin cezalarının tamamı infaz edilip kaldırılmadıkça koşullu salıverilme işlemi yapılmaz
 - İnfaz edildiği tarihten itibaren disiplin cezasının kaldırılmasında ve iyi halin kazanılmasında şu süreler esas alınır:

Yetişkin Hükümlüler: (infazın tamamlandığı tarihten itibaren)

- Kınama cezası⁷ **15 GÜN**
- Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası⁸ **1 AY**
- Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma cezası⁹ **3 AY**
- Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası¹⁰ **3 AY**
- Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası¹¹ **3 AY**
- Hücreye koyma cezası¹² 44 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki¹³ hallerde **6 AY**, üçüncü fıkrasındaki¹⁴ hallerde **1 YIL**
- Hücre cezasına karşılık ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, bir üst maddede belirtilen süre sonunda

Çocuk Hükümlüler: (karar tarihinden itibaren)¹⁵

- Uyarma ve kınama cezaları kararla birlikte
- Onarma, tazmin etme ve eski hale getirme cezası **7 GÜN** sonunda
- Harcamalarına sınır koyma cezası **30 GÜN** sonunda
- Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası **30 GÜN** sonunda
- Teşvik esaslı ayrıcalıkları geri alma cezası **30 GÜN** sonunda
- İzin ertelenmesi cezası **60 GÜN** sonunda
- Kapalı ceza infaz kurumuna iade cezası **60 GÜN** sonunda
- Odaya kapatma cezası **90 GÜN** sonunda

- Hükümlüye yapılacak bildirim ve tebliğlerde, cezanın niteliği, süresi ve hangi eylemden dolayı verildiği belirtilir
- Disiplin cezasına kararına karşı, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren **15 GÜN**, herhalde yapıldığı tarihten itibaren **30 GÜN** içinde şikayet yoluyla infaz hakimliğine başvurulabilir. İnfaz hakiminin kararlarına karşı tebliğden itibaren **7 GÜN** içinde (ağır ceza mahkemesine) itiraz yoluna gidilebilir

⁷ **CGTİHK md 39/1:** “Kınama cezası, hükümlüye eyleminin kötü niteliğinin ve uygunsuzluğunun açıklanması ve tekrarı durumunda doğuracağı sonuçlara dikkatinin çekilmesidir”

⁸ **CGTİHK md 40/1:** “Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar süreyle kurumun kültürel ve spor etkinliklerine katılmaktan yoksun bırakılmasıdır”

⁹ **CGTİHK md 41/1:** “Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma cezası, hükümlünün kurum yönetiminde ücret karşılığı çalıştığı işten bir aydan üç aya kadar yoksun bırakılmasıdır”

¹⁰ **CGTİHK md 42/1:** “Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar mektup, faks ve telgraf almak ve yollamaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etmekten ve diğer iletişim araçlarından yararlanmaktan tamamen veya kısmen yoksun bırakılmasıdır”

¹¹ **CGTİHK md 44/1:** “Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar ziyaretçi görüşüne çıkarılmamasıdır”

¹² **CGTİHK md 44/1:** “Hücreye koyma cezası, hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre bir günden yirmi güne kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır”

¹³ md 44/2: Bir günden on güne kadar hücreye koyma cezasını gerektiren eylemler

¹⁴ md 44/3: Onbir günden yirmi güne kadar hücreye koyma cezasını gerektiren eylemler

¹⁵ ¹⁵ **CGTİHK md 48/6:** “Çocuğun bulunduğu kurumun disiplin kurulu, kurum kurallarına uyma, iyileştirme programında ilerleme veya verilen ceza ile amaçlanan sonucun gerçekleşmesi durumunda, çocuk hakkında verilen disiplin cezasını süre koşulu aranmaksızın her zaman kaldırabilir”

Hükümlülerin Ödüllendirilmesi

Hükümlü ve tutukluların ödüllendirilmesi ile ulaşılmak istenen temel amaç; bu kişilerin yeniden sosyalleşmesini sağlamak suretiyle insan haklarına saygılı, hukuki ve toplumsal kurallara bağlı bireyler olmalarını teşvik etmektir

BÖLÜM 7: Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazını Erteleyen ve Erken Sona Erdiren Haller

Hapis Cezasının İnfazının Ertelenmesi

- **Hastalık nedeniyle ertelenmesi**¹⁶
 - Hastalığı dolayısıyla hapis cezasının infazının, mahkumun hayatı için kesin bir tehlike teşkil etmesi durumunda, cezasının infazı hükümlü iyileşinceye kadar ertelenir
 - Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır
 - Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkumun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılabilir
- **Hükümlünün İstemiyle Ertelenmesi**
 - **Şartlar:**
 - Hükümlünün infaz için çağrıldığında gelmiş olması
 - Cezanın kasten işlenen suçlarda **3 YIL**, taksirle işlenen suçlarda ise **5 YIL** veya daha az süreli hapis cezası olması
 - İnfaz, her defasında **1 YIL**'ı geçmemek üzere en fazla **iki kez** ertelenebilir
 - Erteleme, güvence gösterilmesine veya diğer bir şarta bağlanabilir
 - Erteleme süresi içinde hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması halinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhal infaz olunur
 - Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olanlar ile mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler ve disiplin veya tazyik hapsine mahkum olanlar hakkında erteleme kararı verilemez
- **Hapis Cezasının İnfazına Ara Verilmesi**
 - İnfazın ertelenmesine ilişkin şartlara ilave olarak:
 - hükümlünün yükseköğrenimini bitirebilmesi
 - ana, baba, eş veya çocuklarının ölümü veya bu kişilerin sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle ailenin ticari faaliyetlerinin yürütülebilmesinin veya tarım topraklarının işlenebilmesinin imkansız hale gelmesi
 - hükümlünün eş veya çocuklarının hastalık veya malullükleri nedeniyle bakıma muhtaç olmaları
 - hükümlünün hastalığının sürekli bir tedaviyi gerektirmesi gibi zorunlu ve çok ivedi haller
 - İnfaza ancak **iki defa** ara verilebilir

➤ Adli para cezasından çevrilen zorlama hapsinin infazı ertelenemez (**CGTİHK, md 106/9**)

¹⁶ **CGTİHK md 16/2** : "... hapis cezasının infazı, mahkumun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkumun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır"

Koşullu Salıverilme

- **Şartlar:** (CGTİHK, md 107)
 - Hükümlünün ceza infaz kurumunda kaldığı süreyi iyi halli olarak geçirmesi¹⁷
 - Hükümlünün cezanın belirli bir bölümünün ceza infaz kurumunda geçirilmiş olması
 - Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar **30 YIL**
 - Müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar **24 YIL**
 - Diğer süreli hapis cezalarına mahkum edilmiş olanlar **cezalarının yarısı**
 - Şu suçları işleyen hükümlüler için **cezalarının 2/3'ünün** infaz kurumunda çekilmiş olması gerekir:
 - Kasten öldürme suçu
 - Şu suçlardan alınan **süreli hapis** cezaları:
 - Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama
 - İşkence
 - Eziyet
 - Cinsel saldırı
 - Reşit olmayanla cinsel ilişki
 - Cinsel taciz
 - Özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar
 - Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları
 - Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar
 - Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkum olan çocuklar
 - Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan mahkum olan çocuklar
 - Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu kapsamına giren suçlar
 - Suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar;
Bu suçta:
 - Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar **36 YIL**
 - Müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar **30 YIL**
 - **Birden fazla** ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkumiyet halinde **40 YIL**
 - **Birden fazla** müebbet hapis cezasına mahkumiyet halinde **34 YIL**
 - Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **40 YIL**
 - Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **34 YIL**
 - **Birden fazla** süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **32 YIL**
 - Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkum olan çocuklar

¹⁷ Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler, iyi halli olduklarının tespitine kaynak olması amacıyla gözlem altında tutulmakta ve bu kişiler hakkında altı ayda bir gözlem ve sınıflandırma formu düzenlenmektedir. tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri **1 YIL**'ı geçemez

- Terörle Mücadele Kanunu kapsamında süreli hapis cezasına mahkum olan hükümlüler için, **cezanın ¾'ü**
- Birden fazla suçtan mahkumiyet hallerinde, hükümlünün:
 - Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olması halinde **36 YIL**
 - Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkumiyet halinde **30 YIL**
 - Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **36 YIL**
 - Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **30 YIL**
 - Birden fazla süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde en fazla **28 YIL** ceza infaz kurumunda geçirmesi gerekir
- Mükerrirler, koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için şu süreleri iyi halli geçirmelidir:
 - Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının **39 YIL'ı**
 - Müebbet hapis cezasının **33 YIL'ı**
 - Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet halinde en fazla **32 YIL'ı**
 - Süreli hapis **cezasının 2/3'ü**
- Cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunu işleyen kişilerin de mükerrirlere ilişkin olarak belirlenen süreyi iyi halli olarak geçirmeleri gerekmektedir. Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı, **¾** olarak uygulanır
- Koşullu salıverilme, infaz hakimliğinin onayı halinde uygulanır

Koşullu Salıverilme Kararının Verilemeyeceği Haller

- Bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi dolayısıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olması
- Hükümlünün ikinci defa mükerrir olması
- Mahkum edildiği adli para cezasını ödememesi ve kamuya yararlı işte çalışmaması nedeniyle cezası zorlama hapsi uygulanarak infaz edilen hükümlüler
- TMK kapsamında tutuklu veya hükümlü iken firar veya ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanlar
- TMK kapsamına giren suçlardan mahkum olan kişi hükmün kesinleşmesinin ardından yine TMK kapsamına giren bir suçtan dolayı mahkum olanlar

Koşullu Salıverilmenin Sonuçları

- Koşullu salıverilen hükümlü, hapis cezasının kalan kısmını (**denetim süresi**) ceza infaz kurumunun dışında çeker
- Denetim süresi içerisinde hükümlünün, kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkum edilmesi veya bağlı tutulduğu yükümlülükleri hakim uyarısına rağmen yerine getirmemesi halinde ise koşullu salıverilme kararının geri alınmasına karar verilir. Bu durumda aynı hükmün infazı ile ilgili bir daha koşullu salıverilme **kararı verilemez**
- Hükümlü, denetim süresinde, infaz kurumunda öğrendiği meslek veya sanatı icra etmek üzere, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında, ücret karşılığında çalıştırılabilir
- Koşullu salıverilme kapsamında hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişi infaz hakimi tarafından görevlendirilebilir

- İnfaz hakimliğinin kararıyla, en çok **2 YIL** süre ile hükümlü, denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklerle (*belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma, belirlenen yer veya bölgelere gitmeme, belirlenen programlara katılma*) tabi tutulabilir

Denetimli Serbestlik

Denetimli Serbestlik: Henüz koşullu salıverilmesi için ceza infaz kurumunda geçirilmesi gereken süre dolmadan hükümlünün ceza infaz kurumundan çıkarılması ve cezasının kalan kısmını infaz kurumu dışında geçirmesi

- **Şartlar:**
 - Açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitim evinde iyi halli olması
 - Koşullu salıverilmesine **1 YIL** veya daha az bir sürenin kalmış olması
 - Hükümlünün talebi
 - ✚ Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine **2 YIL** veya daha az süre kalan kadın hükümlüler ile maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine **3 YIL** veya daha az süre kalan hükümlüler de **yararlanabilir**
 - ✚ Adli para cezasının ödenmemesi ne-deniyile, cezası hapse çevrilen hükümlüler **yararlanamaz**
- İnfaz hakimi tarafından karar verilir
- Koşullu salıverilme tarihine kadar uygulanır
- **Yükümlülükler:** (*bir veya birkaçı*)
 - Denetimli Serbestlik Müdürlüğü tarafından karar verilir:**
 - Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması
 - Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması
 - Belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi
 - Belirlenen programlara katılması
- **İnfaz Kurumuna Geri Gönderilme Durumları**

Hükümlünün:

 - Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne **5 GÜN** içinde müracaat etmemesi
 - Hakkında belirlenen yükümlülüklerle, denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerileriyle hakkında hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi
 - Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi
 - Hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı **1 YIL** veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması

Af

- **Genel Af**
 - TBMM tarafından af kanunu çıkartılması gerekir, ÜTS 3/5 çoğunlukla karar alınması gerekir
 - Sanık hakkında açılmış olan kamu davası düşer
 - Görülmekte olan davaları da kapsar
 - Hükümlü hakkında hükümlenmiş ceza bütün neticeleri ile birlikte ortadan kalkar
 - Hak yoksunlukları ortadan kalkar
 - Mahkumiyet hükmü adli sicil kaydından silinir
 - Müsadere olunmuş eşya ve ödenmiş olan adli para cezası geri **istenemez**

- **Özel Af**
 - TBMM veya CB tarafından karar verilir
 - Hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesine son verilebilir veya infaz kurumunda çektirilecek süresi kısaltılabilir ya da adli para cezasına çevrilebilir
 - Hak yoksunlukları etkisini devam ettirir
 - Hükümden sonra sonuç doğurur
- Münhasıran orman suçları için genel ve özel af **cıkarılamaz**

BÖLÜM 8: Adli Para Cezası ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı

Adli Para Cezası ve Güvenlik Tedbiri Kavramları

(Adli) Para Cezası: Suç karşılığında belirlenecek bir miktar paranın devlet hazinesine ödenmesi¹⁸

- **Klasik Para Cezası Sistemi**
 - Sabit miktar
 - Alt – üst sınırlar arasında hakim tarafından uygun görülen miktar
 - Suçtan kaynaklanan zararın veya failin suçtan elde ettiği yararın ya da katlarının temel alınarak belirlenen miktar
- **Gün Para Cezası Sistemi:** Failin günlük kazancının belli bir bölümünün para cezası olarak tespiti

TCK md 52 - Adli para cezası¹⁹: “Adli para cezası, 5 günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde 730 günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir”²⁰

Para Cezaları

- **Adli para cezası:** Hükümlünün Kanun’da öngörülen kuruma ödemek zorunda olduğu, mahkeme kararıyla verilen, failin kusuru ve ekonomik durumu ile orantılı olarak belirlenen ceza
 - 5 - 730 gün
 - Gün başına 20 – 100 TL
 - **Özellikleri:**
 - Yapılan bir yargılama sonunda yargı organı tarafından hapis cezası gibi hükmedilir
 - İnfaz kanunu hükümlerine göre yerine getirilir
 - Adli sicile geçer
 - Tekerrüre esas teşkil eder
- **İdari para cezası:** Doğrudan doğruya idari makamlar tarafından hükmedilen para cezaları
 - **Örnek:** Karayolları Trafik Kanunu’nda ve Kabahatler Kanunu’nda öngörülen para cezaları
- **Disiplin para cezası:** Ceza muhakemesi kurallarına tabi olmadan uygulanan ve ceza yaptırımının özelliklerini taşımayan, muhakeme usulüne ilişkin ihlaller karşılığı olarak verilen ceza

¹⁸ Türk hukukunda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’yla şimdiki kadar geçerli olan klasik para cezası sistemi terk edilerek, gün para cezası sistemine geçilmiştir

¹⁹ Günlük 20-100 TL

²⁰ Hakim, kişiye adli para cezasını ödemesi için 1 YIL’dan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi 2 YIL’ı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz.

- o **Örnek:** Hakimın reddi isteğinin yetkili merci tarafından kabul edilmemesi halinde, istekte bulunanların her biri hakkında hükmedilecek olan para cezası

Güvenlik Tedbiri

- Sadece kişinin iyileştirilmesine ve toplumun korunmasına, dolayısıyla “önleme amacı”na hizmet ederler, “ödeticici” / “cezalandırma” niteliği yoktur
- Amaç, failin tekrar suç işlemesini önlemek ve onu islah ederek topluma kazandırmaktır
- Güvenlik tedbirinde suçlunun toplum için gösterdiği tehlike göz önünde bulundurulur
- Güvenlik tedbirleri genellikle belirsiz süreli olur
- Failin kusur yeteneğinin bulunup bulunmaması, tedbir uygulanmasını etkilemez
- Suç işlemediği halde, yaşam biçimleri dolayısıyla toplum için tehlike oluşturan kişilere uygulanan tedbirler “güvenlik tedbiri” değil “kolluk tedbiri”dir

Adli Para Cezasının İnfaz Usulü

- Adli para cezasına ilişkin kesinleşmiş ilam başvuruyla verilir
- Cezanın **30 GÜN** içinde ödenmesi için hükümlüye ödeme emri tebliğ edilir
- Ceza mahkeme (*en çok 2 YIL, en az 4 taksit*) ya da savcılık (*1 AY içinde cezanın 1/3'ü ödenmişse, ilgilinin başvurusu üzerine 1 AY ara ile 2 taksit*) tarafından taksitlendirilebilir

Adli Para Cezasının Ödenmemesi ve Sonuçları

- Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine **30 GÜN** içerisinde para cezasını ödemezse, savcının kararıyla ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün **2 SAAT** çalışması karşılığı bir gün olmak üzere (*günlük 2 - 8 saat*) kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir
- Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması halinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir (*tazyik hapsi*)
 - o Çocuklar için uygulanmaz
 - o Bu durumda denetimli serbestlik ve (*kısa süreli hapsin adli para cezasına çevrildiği haller dışında*) koşullu salıverilmeden yararlanılamaz.
 - o Bu ceza **3 YIL**'ı (*birden fazla hüküm ise 5 YIL*) geçemez
- TCK haricindeki adli para cezaları ödenmediğinde, hükümlü bir gün 100 TL hesabı ile hapsedilir

Güvenlik Tedbirlerinin Türleri, Tayini ve İnfaz Usulü

Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma

Ceza mahkûmiyetine bağlı hak yoksunlukları

- Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesi
- Velayet hakkı, vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunma
- Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olma
- Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etme
- Şu durumlarda **uygulanamaz**:
 - o Kısa süreli hapis cezasının ertelenmesi
 - o Hükümlünün, fiili işlediği tarihte 18 yaşını doldurmamış bulunması

Ceza mahkumiyetine bağı olmayan hak yoksunlukları

- Meslek ve Sanatın İcrasının Yasaklanması (3 AY – 3 YIL)
- Sürücü belgesinin geri alınması (3 AY – 3 YIL)

Özel Hukuk Tüzel Kişisinin İzininin İptali

- Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisi, bu iznin verdiği yetkiyi (*tüzel kişinin yararına*) kötüye kullanmış ise (*bu tüzel kişiyi temsile yetkili olan veya organlarında görev alan kişilerin iştirakiyle kasıtlı bir suç işlenmiş ise*), bu suçtan dolayı hapis veya adli para cezasına mahkumiyet kararı verilmiş ise, güvenlik tedbiri olarak faaliyet izninin iptaline karar verilebilir
- Bu durumdaki **aşamalar** şöyledir:
 - Mahkemece Cumhuriyet başsavcılığına gönderilen ilam, infaz defterine kaydedilir
 - Bu ilam, Cumhuriyet başsavcılığınca, tüzel kişiliğin faaliyetine izni vermeye yetkili makamlara bildirilir
 - Bu makamlarca yargı kararının gereği yerine getirildikten sonra, durum Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir ve ilam iade edilir

Sınır Dışı Edilme

Aşamalar

- Mahkemece sınır dışı işlemi uygulanabilecek ilam Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir
- Cumhuriyet başsavcılığınca, bu ilam infaz defterine kaydedilir ve o yer en üst emniyet makamına ve göç idaresi birimlerine gönderilir
- Kurumdan saliverilmeden önce kurum idaresince o yer en üst emniyet makamına ve göç idaresi birimlerine hükümlünün saliverileceği tarih bildirilir
- Saliverilme tarihinde hükümlü sınır dışı işlemlerine esas olmak üzere kolluğa teslim edilir
- Kanun hükümlerine ve durumlarına göre kurumda barındırılmayan hükümlüler hakkında sınır dışı edilmeyle ilgili işlemler göç idaresi birimlerince yürütülür

Denetimli Serbestlik

Denetimli serbestlik²¹: Özel biçimde seçilmiş suçlular hakkında kamu davası açılmasının veya duruşma yapılmasının ya da cezaya hükmedilmesinin koşullu olarak geri bırakılması ve özgür bırakılan sanık hakkında onun kişiliğini hedef tutan bir denetleme ve yönlendirme sisteminin uygulanması

- Cezası ertelenen hükümlü hakkında bir deneme süresi belirlenir (1-3 YIL) (TCK md 51/3)
- Mükerrer hakkında, cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır (1-5 YIL) (TCK md 58/6)
- “*Hükmün açıklanmasının geri bırakılması*” kararının verilmesi halinde sanık 5 YIL süreyle denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulabilir
- Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme, bulundurma veya kullanma suçundan dolayı başlatılan soruşturmada, 5 YIL süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir (TCK md 191/2), şüpheli hakkında en az 1 YIL (Cumhuriyet Savcısı kararı ile 4 x 3 AY

²¹ “*mahkemece belirtilen koşullar ve süre içinde, denetim planı doğrultusunda suça sürüklenen çocuk, şüpheli, sanık veya hükümlünün toplumla bütünleşmesi açısından ihtiyaç duyduğu her türlü hizmet, program ve kaynakların sağlandığı toplum temelli uygulama*” (DSKKY md 4)

daha uzatılabilir) süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu kişi, gerek görülmesi halinde, bu süre içinde tedaviye tabi tutulabilir (**TCK md 191/3**)

- Mahkeme, denetim süresi içinde ilgili rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir

Akıl Hastanesinde Tedavi Altına Alma Tedbiri

- Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış bulunan kişiye ceza verilmez (**TCK md 32/1**), bu yeteneği sadece azalmış olan kişiye indirimli ceza verilir (**TCK md 32/2**). Bu durumlardaki kişilere güvenlik tedbirine hükmolunur (**TCK md 32, 57**)
- Hakkında güvenlik tedbirine hükmolunan akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar (**TCK md 57/1**) Bu güvenlik tedbirinin süresi yoktur

Kötü Alışkanlıklardan Kurtarma Tedbiri²²

Şüpheli erteleme süresi içerisinde yükümlülüklerine aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir (**TCK md 191/7**)

Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri

0-12 Yaş:

- Kusur yeteneğine sahip olmadığı için ceza kovuşturması **yapılamaz**, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir
- Denetim altına alınma kararı verilirse, denetim görevlisi görevlendirilir

12-15 Yaş:

- Soruşturma yapılır, ceza verilmesi²³ halinde²⁴ indirim²⁵ uygulanır (**TCK md 31/2**)
- Suçu işlediği anlaşılmış, ancak işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamadığı veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmediği ortaya çıkmışsa, kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığına karar verilerek çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur
- Sağır-dilsiz → 0-12 yaş tedbirleri uygulanır

- Çocuğun kusur yeteneğinin belirlenmesi uzman kişiler tarafından yapılır. Çocuğun gelişim seyrine ilişkin olarak uzman hekimden rapor alınır

15-18 Yaş:

- Çocuk hakkında kamu davası açılır ve suçu işlediği anlaşılırsa cezalandırılır
- Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma (**TCK md 53/4**) ve tekerrür hükümleri (**TCK md 58/5**) uygulanmaz
- Kısa süreli hapis cezası, zorunlu olarak para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilir (**TCK md 50/3**)

²² “Suçun işlendiği sırada iradi olmayan veya geçici sebeplerle alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında bulunma, kişinin işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamasını engellemiş veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğini önemli derecede azaltmış ise ceza sorumluluğunu etkiler. Bu halde faile ceza verilmez” (**TCK md 48**)

²³ Hükmolunacak hapis cezası her fiil için yedi yıldan fazla olamaz. Bu dönemdeki çocuğa belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma tedbiri uygulanmaz (**TCK md 53/4**) verilen cezalar tekerrüre esas olamaz (**TCK md 58/5**)

²⁴ Çocuklara verilen kısa süreli hapis cezaları, zorunlu olarak para cezasına veya tedbire çevrilir (**TCK m.50/3**)

²⁵ Çocuğa verilecek süreli cezaların yarısı indirilir

- Sağır-dilsiz → İşlediği suçun bilincinde değilse, 12-15 yaş tedbirleri uygulanır

Çocuk Mahkemeleri:

- **Çocuk Mahkemeleri (tek hakimli)**
 - Çocukların asliye ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarını yargılar (**ÇKK md 26/1**)
 - Duruşmalarda savcı bulunmaz
- **Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri (bir başkan ve 2 üye)**
 - Çocuklar tarafından işlenen ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarla ilgili davalara bakar (**ÇKK md 26/2**)

Genel Hususlar

- Çocukların işledikleri suçlar hakkındaki soruşturma, çocuk bürosunda görevli savcı tarafından bizzat yapılır (**ÇKK md 15/1**)
- Hapis cezasının üst sınırı, on beş yaşını doldurmamış çocuklar bakımından **5 YIL** uygulanır (**ÇKK md 19, CMK md 171/2**)
- On beş yaşını doldurmamış çocuklar hakkında, üst sınırı **5 YIL**'ı aşmayan hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı tutuklama kararı **verilemez** (**ÇKK md 21**)
- Adli kontrol tedbirleri dışında şu tedbirlere başvurulabilir: (**ÇKK md 20**)
 - Belirlenen çevre sınırları dışına çıkmamak
 - Belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilmek
 - Belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak
- Çocukların yargılanmalarında duruşma mutlaka kapalı yapılır ve hüküm de kapalı duruşmada açıklanır (**CMK md 185**). Kapalı duruşmanın içeriği, hiçbir iletişim aracılığıyla yayınlanamaz (**CMK md 187/2**)
- Çocuk, velisi, vasisi, mahkemece görevlendirilmiş sosyal çalışma görevlisi, çocuğun bakımını üstlenen aile ve kurumda bakılıyorsa kurumun temsilcisi duruşmada hazır bulunabilir (**ÇKK md 22/1**)
- Mahkeme veya hakim, çocuğun sorgusu veya çocuk hakkındaki diğer işlemler sırasında çocuğun yanında sosyal çalışma görevlisi bulundurulabilir (**ÇKK md 22/2**)
- Çocuklar yetişkinlerle birlikte suç işlediklerinde, soruşturma ve kovuşturma ayrı yürütülür (**ÇKK md 17/1**) Davaların birlikte yürütülmesinin zorunlu görülmesi durumunda, genel mahkemelerde yargılamanın her aşamasında, mahkemelerin uygun bulması koşuluyla birleştirme kararı verilebilir. Bu halde birleştirilen davalar genel mahkemelerde görülür (**ÇKK md 17/3**)

Çocuklar ve Gençler için İnfaz Kurumları

- Çocuk eğitim evleri
- Çocuk kapalı ceza infaz kurumları
- Gençlik kapalı ceza infaz kurumları
- Gençlik açık ceza infaz kurumları

Suç İşleyen Çocuklar Hakkında Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler

- Danışmanlık tedbiri
- Eğitim tedbiri
- Bakım tedbiri
- Sağlık tedbiri
- Barınma tedbiri

Müsadere

Müsadere: İşlenen suçun sonucu olarak, bir eşyanın veya kazancın mülkiyetinin devlete geçmesi

- **Eşya müsadere:** Kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın mülkiyetinin devlete geçmesi (**TCK md 54/1**)
 - Kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşya
 - Bir suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanmış eşya

Şartlar: (TCK md 54/1)

 - ❖ Eşyanın suçun işlenmesinde kullanılmış olması
 - ❖ Eşyanın suçun işlenmesine tahsis edilmiş olması
 - ❖ Eşyanın suçun işlenmesinden meydana gelmiş olması
 - ❖ Eşyanın suçun işlenilmesinde kullanılmak üzere hazırlanmış olması

➤ Müsadere edilecek olan eşyanın veya maddi menfaatin iyiniyetli üçüncü kişilere ait olmaması gerekir

➤ Asıl ceza davasıyla birlikte müsadere konusunda bir hüküm verilmeyen hallerde, ayrıca (**savcı veya katılan tarafından, esas davayı görmekle yetkili mahkemede**) müsadere davası açılır (**CMK md 256**)
- **Kazanç müsadere:** Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan (**suçun mağduruna iade edilmemiş**) maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların mülkiyetinin devlete geçmesi